

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČR

Pozměňovací návrh poslankyně Ing. Radky Maxové

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

(sněmovní tisk č. 379/0)

Text pozměňovacího návrhu:

V Části I. článek I se vkládá nový bod **2a**, který zní:

2a. V § 6 se vkládá nový odstavec 4, který zní:

„(4) Dopustí-li se ochránce závažného pochybení nebo nedovoluje-li mu jeho zdravotní stav dlouhodobě, nejméně po dobu šesti měsíců, řádně vykonávat povinnosti vyplývající z jeho funkce, může jej Poslanecká sněmovna odvolat z funkce. Účinky odvolání nastávají dnem, kdy mu bylo doručeno písemné vyrozumění Poslanecké sněmovny o odvolání z funkce.“

Dosavadní odstavce 4 až 7 se označují jako odstavce 5 až 8.

V Části I. článek I se vkládá nový bod **2b**, který zní:

2b. V § 6 odst. 8 se číslo „5“ nahrazuje číslem „6“ a číslo „6“ se nahrazuje číslem „7“.

Důvodová zpráva:

K bodu 2a:

Zákon o veřejném ochránci práv rozeznává dvě formy zániku funkce ochránce, a to pozbytím funkce nebo odvoláním z funkce; každá z těchto forem v sobě zahrnuje taxativní výčet důvodů, při jejichž naplnění dochází k zániku funkce ombudsmana.

K pozbytí funkce dochází ex lege, tj. ze zákona, dnem následujícím po dni, kdy nastala zákonem předvídaná skutečnost. Co se týče případné odvolatelnosti ombudsmana, je třeba konstatovat, že podle současné právní úpravy je ochránce téměř neodvolatelný. Odvolat jej lze pouze ve dvou případech: vykonává-li činnost, která je podle § 3 odst. 2 s výkonem jeho

funkce neslučitelná, anebo je-li členem politické strany nebo hnutí. Jiné skutečnosti důvod pro odvolání nepředstavují.

Žádné ustanovení zákona tedy nepamatuje na situaci, kdy by například ochránce nemohl vykonávat svou funkci z důvodu špatného zdravotního stavu. Stejně tak zákon pominul možnost odvolání ochránce v případě, že se při výkonu své funkce dopustil závažného pochybení. Závažným pochybením je možno rozumět především zaviněné porušení povinností ochránce či takové jednání, které ohrožuje důvěru ve funkci ochránce, případně snižuje vážnost této funkce.

Nyní předkládaný pozměňovací návrh se snaží shora uvedenou neúplnost dosavadní úpravy odstranit pomocí rozšíření podmínek pro ombudsmanovo odvolání, čímž v tomto směru dotváří komplexní obraz zákona. Přijetím pozměňovacího návrhu tak bude zajištěno, že řádný výkon funkce ombudsmana, tzn. řešení stížností na jednání jednotlivých úřadů, nebude ohrožen.

Dosavadní koncepce založená na tom, že ochránce volí a odvolává Poslanecká sněmovna a že účinky odvolání nastávají doručením písemného vyznamenání, byla v pozměňovacím návrhu i nadále zachována. Možnost odvolání ze zdravotních důvodů a pro závažné pochybení není včleněna do stávajícího odstavce 3 upravujícího odvolání ochránce, nýbrž je upravena ve zcela novém odstavci; důvodem je skutečnost, že oproti odstavci 3, dle něhož je Poslanecká sněmovna povinna při naplnění zákonných podmínek ochránce z jeho funkce odvolat, v případech podle odstavce 4 bude záviset na jejím uvážení, zda k takovému kroku přistoupí, či nikoli. K odvolání ochránce bude v souladu s § 39 odst. 2 Ústavy zapotřebí souhlas nadpoloviční většiny přítomných poslanců.

Návrh reflektuje ustanovení o odvolání evropského veřejného ochránce práv a inspirováno je také slovenskou úpravou; nijak se nevymyká podmínkám odvolatelnosti ochránce stanoveným právními řády zemí Evropské unie. Například ve Švédsku je parlament oprávněn zbavit funkce ombudsmana, který přišel o důvěru parlamentu. Zákony Francie a Belgie připouští odvolání ombudsmana z funkce pro závažné pochybení, resp. ze závažných důvodů. Podle německého práva může být dokonce ombudsman odvolán z jakéhokoli nebo bez jakéhokoli důvodu, přičemž k odvolání postačí souhlas dvou třetin členů zemského sněmu.

K bodu 2b:

Jedná se o legislativně technické úpravy související s vložením nového odstavce 4 do § 6 zákona o veřejném ochránci práv. Bod 2b tedy představuje pouze důsledek přečíslování dosavadních odstavců 4 až 7 na odstavce 5 až 8.